

14. august 2026

UKA2026/328

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Qimusserluni umimmanniarnermut immikkut ilassutitut pisassiissummik aalajangersaanissaamik siunnersuuteqarnissamut Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UPA2027-mi saqqummiussinissaannik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Ilassutitut pisassiissutit annertussusaat kiisalu qanoq ilusilersorneqarnissaat agguanneqarnissaallu biologit siunnersuinerat aammalu soqutigisaqaqatigiit attuumassuteqartut tamaasa suleqatigalugit aalajangersarneqassapput.

(Inatsisartunut ilaasortaq Erik Jensen, Siumut)

Tunngavilersuut:

Ullumikkut qimusserluni umimmanniarsinnaaneq inatsimmi periarfissaasutut oqaatigineqarsinnaagaluarpoq, kisiannili Naalakkersuinikkut aqutsinermi pisassanillu agguaaassisarnermi periarfissaq tamanna atorneqanngimmat aammalu isiginngitsuusaaginnarneqartutullusooq immat maanna piumasaqaatinngorlugu pinissaa matumuuna saqqummiuppara.

Qimussertarnek Kalaallit Nunaanni kulturitsinni ileqqutoqqat pingaarnarpaat ilagaat aammalu oqaluttuarisaanitsinnut, kinaassutsitsinnut inuunitsinnullu ilisarnaataalluni. Kinguaariippassuarni qimussertarnek Kalaallit Nunaata avannaani angallannermut, piniarnermut aalisarnermullu pingaaruteqarluarsimavoq sulilu pingaaruteqarluni, illoqarfiit nunaqarfiillu pinngortitap pisuussutaanik atuisinnaanerannut aalajangiisumik pingaaruteqartuulluni.

Qimussertarnerli angallassissutituunnaanngilaq. Kalaallit inuunerannut ilorlermut aammalu kulturitsigut kingornussassaavoq, tassani piniariaatsit ileqqutoqqat, ilisimasat atorneqarsinnaasut misilittakkallu kinguaariit akornanni qimussernermik ingerlateqqinneqartarlutik. Tamatuma saniatigut kalaallit qimmiat qimuttoq immikkuullarissuuvoq Kalaallit Nunaannilu taamaallaat pigineqarluni, qimussertarnermullu ileqqutoqqat malillugit ingerlanneqartumut avissaartinneqarsinnaanngitsumik attuumassuteqarluni.

Qimussertarnerup ingerlaavartumik atorneqartarnera kalaallip qimmiata qimuttup immikkut ittumik kinguaassortinneqarluni attatiinnarneqarnissanut iluaqutaavoq. Kalaallit qimmiat

qimuttoq nunarsuarmi qimmit kingoqqissoqatigiit pisoqaanersaasa aammalu allannguuteqarpallaannginnerpaasut ilagaat, Kalaallit Nunaatalu kulturikkut kingornussassaanut avissaartinneqarsinnaanngitsumik ilaalluni. Taamaattumik qimussertarnermik kultureqarnitta aamma kalaallit qimmiata qimuttup attatiinnarneqarnissaat imminnut ataqtatigiipput, inuiaqatigiillu ataatsimoorlutik akisussaaffigisariaqagaattut isigineqartariaqarlutik.

Ukiuni kingullerni ineriartorneq takutippaa avannaarsuani sumiiffinni arlalinni qimmit qimuttut ajorluartumik ikiliartortut. Angallassissutit nutaaliat atorneqarneruleriartorput, qimmeqarnermilu aningaasartuutit qaffakkiartuinnartut kiisalu qimussertarnerup ulluinnarni piniarnermi atorneqarnissaanut periarfissat ikiliartornerat pissutigalugit inuit ikiliartuinnartut qimussertartunngoqqapput. Taamaalilluni Kalaallit Nunaata kulturikkut kingornussani pingaarutilerujussuaq arriitsumik annaasinnaavaa, massakkut iliuuseqanngikkutta.

Ineriartornermi ernumanartoqarpoq, qimussertarnermi kulturitsinni piniarnermik inuussutissarsiornermuinnaq pingaaruteqaannanngilaq, aammali Kalaallit Nunaata kulturikkut oqaluttuarisaaneranut, inoqarneranullu kiisalu issittumi avannaani inuunermut kinaassutsimullu kinguaariippassuarni attuumassuteqarsimanera tunngavigalugu. Qimussertarnermik kulturip inuppalaartumik attatiinnarneqarnissaa anguniarlugu qimussertartut sulii ingerlaavartumik atorneqartariaqarput. Atorneqarnissaannut periarfissat piviusut amigaataagaangata qimmeqarnerup attatiinnarnissaa aammalu ilisimasat ileqqutoqqat kinguaariinnut tulluittunut ingerlateqqinnissaat sulii ajornarnerulersarpoq. Taamaattumik aalajangiiffigisassatut siunnersuutip matuma siunertaraa piniarnermut atatillugu qimussertarnerup ingerlaannarnissaanut piviusumik kajumissaarinerunissaq.

Siunnersuutip siunertarinngilaa ukiuunerani pisassiissutit pioreersut sunngiffimmi piniartunut inuussutissarsiutigalugulu piniartunut imaluunniit piniariaatsinut assigiinngitsunut agguanneqarnerisa allanngortinneqarnissaat. Paarlattuanilli siunnersuutip siunertaralugu Naalakkersuisut biologit siunnersuinerat tunngavigalugu qimusserluni piniarnermik ingerlataqartut immikkut ittumik annertunngikkaluamilluunniit ilassutitut pisassiissuterfigineqartalissasut.

Tamatuma kingunerissavaa sunngiffimmi pinialuttartut inuussutissarsiutigalugulu piniartut qimmillit qimusserlutik piniarnermikkut immikkut ittumik ilassutitut pisassinneqarsinnaanerat. Taamaaliornikkut inuussutissarsiutigalugu piniartunut sunngiffimmilu pinialuttartut qimmillit pisassiissutit ullumikkut atuuttut allanngartinngikkaluarlugit, qimusserluni piniarsinnaaneq nukittorsarneqassalluni.

Illassutitut pisassiissutit aqutsiveqarfimmi pineqartumi ataatsimi assersuutigalugu umimmattassiissutinik qulit missaannik ilaneqarsinnaanerat. Tamannami aamma biologit siunnersuinerat naapertorlugu umimmaat amerlassusiisa piujuartitsinermik tunngaveqartumik ingerlanneqarsinnaasoq, ineriartornerannullu sunnuteqarnerlunnani pineqarpat pisinnaasoq innersuussutigimmassuk. Tamatumunngalu atatillugu kommuunit pineqartut attuumassuteqartullu, KNAPK aammalu KNQK-p immikkoortortaarfii kiisalu saniatigooralugu

piniarnermik ingerlaqartut peqatigiiffiisa isummersuutaat pingaaruteqarluinnartutut isigineqartariaqarput.

Taamaalluni ukiuunerani pisassiissutit tamarmiusut annikitsuinnarmik qaffanneqassapput. Qaffaanerup umimmaat amerlassusaannut annertunerusumik sunniuteqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq, qimussertarnermilli kulturip attatiinnarneqarnissaanut pingaaruteqarluinnartuussalluni.

Inatsisartut aamma Naalakkersuisut siornatigut akuersissutiginiuuvaat biologit siunnersuinerat naapertorlugu piujuartitsinermik tunngaveqartumik pisassiissutit kalaallit piniariaasiannut, ileqqutoqqat nukittorsarnissaanut sakkutut atorneqarsinnaanerit. Assersuutigineqarsinnaavoq avannaani qilalugartassiisqartillugu qajaq atorlugu piniarsinnaaneq immikkut pisassiissuteqarfigineqartarpoq, ileqqutoqqat naapertorlugit qajartorluni piniarsinnaaneq attatiinnarsinnaaniarlugu. Aalajangiiffisassatut siunnersuut una aamma tassunga assingusumik tunngaveqarpoq.

Qajartorluni piniarneq immikkut ittumik annikitsumik aaqqiivigineqarpat tapersorneqarsinnaappat, qimusserluni piniarsinnaaneq aamma tapersorneqarseqartariaqartoq isumaqarpunga. Qimussernermi Kalaallit Nunaata kulturikkut kingornussaannut, qajaq assigalugu pingaaruteqarluinnartuummat aamma.

Siunnersuut biologit eqqarsaatigalugit, Naalakkersuisut ukiuunerani piniarneq pillugu saqqummiuttagaannik aamma tunngaveqarpoq. Naalakkersuisut pisassiissutinik agguaaassinnerminnut tunngavilersuutaanni allaqqavoq Pinngortitaleriffiup sumiiffinni arlalinni motoorilinnik angallassissutit atorneqarnissaat killilersorneqassasoq inassutigigaa, taakkumi umimmanniarnermi annertuumik akornusersuisinnaammata.

Qimusserluni piniarnermi motoorilinnik piniarnermut sanilliullugu nipiliorneq ajorput aammalu motoorilinnik angallannermut assingusumik atuuttuunatik. Taamaattumik siunnersuut uumasut akornusersorneqarsinnaanerannut annikillisaataassaaq, aammalu anguniakkanut naapertuutumik kiisalu umimmaat amerlassusaannik piujuartitsisumik tunngaveqartumut, kalaallillu kulturianik pingaarutilimmik attassiinnarnissamut anguniagaqarneq ataqtigiilersissallugit.

Siunnersuut ullumikkut piniartunut taamaallaat tunnganngilaq. Taamatuttaaq kinguaariit tullinnguuttunut aammalu qimusserluni ileqqutoqqat naapertorlugit qangatut piniarnermik ilinniarsinnaanissaat, qimillu qimuttut pillugit misilittagaqalernissaat aammalu ilisimasat ukiuni untritilinni Kalaallit Nunaanni kulturimut ilaasimasut ingerlateqqissinnaanissaat pingaartuuvoq.

Qimussertarneq piniarnermik inuussutissarsiummut sulit atuuttutut attatiinnarneqassapput, kalaallit qimmiat qimuttoq kinguaassiortinneqarluni siunissami ingerlaannarsinnaanissaa aammalu atorneqartarnera nukittorsarneqartariaqarput.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Siunnersuutip pisortanut allaffissornikkut kingunerisassai killeqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Naalakkersuisut maleruagassat atuuttut annikitsumik allanngortissavaat aammalu immikkut ittumik ilassutitut pisassiissutit aqussallugit. Nalilernerqarpoq tamanna allaffissornikkut AC-fuldmægtigip ukioq tamakkerlugu sulinerata affaanut annerpaamik naapertuuttumik suliarineqarsinnaasoq, tassa ukiumut 250.000 koruunit missaanni.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Siunnersuutip namminersorlutik inuussutissarsiuteqartunut aningaasaqarnikkut imaluunniit allaffissornikkut pitsaanngitsumik kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Ungasinnerusoq isigalugu siunnersuut qimussertartunik qimmeqartuarnissaannut iluaqutaasinnaavoq, taamaalillunilu qimmeqarnermut, piniarnermut takornariaqarnermullu atatillugu najukkami inuussutissarsiornikkut suliaqarnerup tapersersorneqarnissaanut peqataasinnaalluni.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Siunnersuutip innuttaasunut aningaasaqarnikkut imaluunniit allaffissornikkut pitsaanngitsumik kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Paarlattuanik siunnersuut ileqqutoqqat naapertorlugit piniariaatsit attatiinnarneqarnissaannut periarfissanik nukittorsaasinnaavoq, taamaalillunilu Kalaallit Nunaata avannaani inuiaqatigiinni kulturikkut tunngavigisat pingaarutillit attatiinnarneqarnissaannut peqataasinnaalluni.